

Vastaus Juha Järän ja 21 muun valtuutetun aloite: Vantaalle tulee luoda Turun mallin kaltainen asukasbudjetointi - 2,8 miljoonan kokonaisbudjetilla

VD/12958/00.02.00.03/2022

RÅ/JP/EJ

Juha Järä ja 21 muuta valtuutettua jättivät seuraavan valtuuston työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Vantaalle tulee perustaa Turun asukasbudjetin kaltainen, tai jopa jalostettuna parempikin – mutta yhtä kaikki - samansuuntainen toimintamalli mahdollisimman pian. Tämä valtuustoaloite esittää, että tavoite sen aloittamiseen olisi vuoden 2024 syksystä 2026 vuoden lopun toteutuksiin, eli hankkeiden ja investointien valmistumisiin. Kolmivuotiskausi voisi olla sopiva periodi prosessille, eikä sen tarvitsisi välttämättä rajoittua yhden valtuuskauden sisälle, kunhan voitaisiin luottaa voittaneiden hankkeiden todella toteutuvan aikatauluissaan.

Turussa kymmenelle (10) kaupunginosalle jaetaan kolme (3) miljoonaa, joka tekee 300 000 euroa/alue. Osallisuus/osallistujaluvut sekä prosessit ovat olleet huikea menestystarina! Vantaalla on seitsemän (7) suuraluetta. Tämä valtuustoaloite esittää, että Vantaa jakaisi budjetistaan 2,8 miljoonaa asukasbudjettiin. Suuraluetta kohden summa olisi siten 400 000 euroa/alue. Tämä olisi merkittävä muutos parempaan verrattuna nykyisiin osallisuusbudjetteihin, jotka ovat huomattavasti rajoitetumpia monin tavoin.

Mikä parasta: ”pyörää ei tarvitse uudestaan keksiä”. Otetaan mallia Turusta ja toki muualtakin missä vastaavissa asioissa ollaan Vantaata edellä. Turun asukasbudjettimallista ja toteutuksesta voi lukea näistä linkeistä:

[Turku Asukasbudjetti](#)

[Asukasbudjetin vaiheet - Turku Asukasbudjetti](#)

Perustelut:

Kuntavaalien äänestysprosentti Vantaalla oli kuntavaaleissa valtakunnallisesti vertaillen järkyttävän matala; 48,4 %. Vakava signaali monien muiden kanssa siitä, että Vantaalla päätöksentekoprosessi ja demokratia on vähintään osittain kriisissä. Jokainen poliitikko, virkamies... kuntalainen, lienee kuullut lauseen:” Ihan sama äänestänkö vai en, ei ne kuitenkaan...!”

On ryhdyttävä lisäämään toimenpiteitä, jotka vahvistavat uskoa siihen, että kuntalaisten rahoja käytetään nykyistä vahvemmin ja konkreettisemmin kuntalaisten toivomalla tavoilla. Siten saadaan uskoa päättäjiin ja virkamiehiin kuntalaisten edun ajajina vahvistettua. Asukasbudjetoinnissa valta on kuntalaisella ja se konkreettisesti vahvistaa lähidemokratiaa. Prosessit synnyttäisivät suuralueille niitä maltillisen hintaisia hankkeita ja investointeja, joita alueilla on todella kaivattu - ehkä jo pitkäänkin - mutta jotka eivät ole nykyisissä päätöksentekoprosesseissa tulleet hoidetuiksi.

Kun tämä malli on saatu käytäntöön myös Vantaalla, voidaan odottaa tämän osaltaan nostavan myös äänestysintoa kunta-, alue-, eduskunta-, europarlamentti- ja presidentinvaaleissa, ja lisäten kuntalaisten tyytyväisyyttä, osallisuuden tuntua sekä sitoutumista kuntaan. Tukien jopa siis veto- ja pitovoimaa - jota Vantaalla on strategiaa myöten haluttu parantaa.”

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimiala toteaa vastauksessaan seuraavaa:

Kaupunginhallituksen 11.4.2022 hyväksymässä Osallistuva Vantaa -ohjelmassa yksi viidestä teemasta on Vahvistamme alueellista osallisuutta. Teeman yhtenä toimenpiteenä on vakiinnuttaa osallistuva budjetointi osaksi kaupungin jatkuvaa toimintaa ja laajentaa se poikkitoimialaiseksi. Osallistuvaa budjetointia on Vantaalla toteutettu Myönteisen erityiskohtelun (MEK) ohjelman puitteissa kaupunginosatasoisena ja siitä on saatu hyviä kokemuksia. Kaupunkitasoiseksi laajentamisen resurssointia on valmisteltu vuoden 2022 aikana ja kaupunginvaltuusto on päättänyt lisätä vuoden 2023 talousarviossa vakituisen henkilöresurssin koordinoimaan osallistuvaa budjetointia. Lisäksi valtuusto on velvoittanut sitovissa tavoitteissa laajentamaan osallistuvan budjetoinnin kaikille suuralueille.

MEK-ohjelman osallistuvan budjetoinnin prosesseista on saatu hyvää kokemusta suuntaviivoiksi vantaalaiselle osallistuvalla budjetoinnille. Lisäksi on opittu ja huomattu, että vantaalaiset haluavat osallistua budjetointiin. Martinlaakson ja Hakunilan osallistuvissa budjetoinneissa äänestysprosentti oli vastaavalla tasolla kuin silloisissa vertailukaupungeissa (Riihimäki, Lahti, Tampere, Turku). Maailmalla osallistuvan budjetoinnin äänestysprosentit ovat 2–10 prosentin välillä. Seuraavalla kierroksella Havukoskella, Länsimäessä ja Mikkolassa panostettiin viestintään ja äänestysprosentti myös nousi. Verrattuna muihin osallistuvaa budjetointia tekeviin kaupunkeihin prosentit olivat korkeammalla. Myyrmäen osallistuvaa budjetointia ennen sähköinen järjestelmä vaihdettiin ja menetelmän koordinaatio siirtyi Kaupunkiympäristön toimialalta Kaupunkikulttuurin Osallisuuspalveluille. Mahdollisesti osittain henkilövaihdoksista aiheutuneesta epäjatkuvuudesta ja osaamisen menetyksestä johtuen äänestysprosentti ei ollut enää niin korkea, mutta uuden järjestelmän testaamisesta saatiin arvokasta tietoa tulevaa varten.

2020–2021

Martinlaakso: 142 ideaa, 226 äänestänyttä, äänestysprosentti 1,8%

Hakunila: 86 ideaa, 368 äänestänyttä, äänestysprosentti 3,2%

2021–2022

Havukoski 108 ideaa, äänestäneitä 318, äänestysprosentti 3,8 %

Länsimäki 92 ideaa, äänestäneitä 162, äänestysprosentti 2,9 %

Mikkola 77 ideaa, äänestäneitä 191, äänestysprosentti 6,2 %

2022–2023

Myyrmäki 197 ideaa, äänestäneitä 242, äänestysprosentti 1,4 %

Vantaalaisen osallistuvan budjetoinnin mallia ei voi suoraviivaisesti kopioida toisesta kaupungista, sillä organisaatorakenteissa ja kaupungin olosuhteissa on eroja. Lisäksi Vantaalla on valtakunnallisesti ainutlaatuisia osaamista osallistuvan budjetoinnin hyödyntämisessä segregaaation ehkäisyyn, jota ei kannata kadottaa prosessin kaupunkitasoistumisessa.

Osallistuva Vantaa -ohjelmaa koordinoiva osallisuuspalvelut -tiimi järjesti 24.1.2023 kaupunginjohtajan koollekutsumana seminaarin, jossa aloitettiin vantaalaisen mallin valmistelu. Seminaariin kutsuttiin

Vantaan työntekijöitä ja luottamushenkilöitä sekä vantaalaisia järjestö- ja asukasaktiiveja sekä kollegoita muista kaupungeista. Seminaarin jälkeen poikkitoimialainen kehittäjäryhmä on aloittanut työnsä ja ryhmän valmistelun tuloksena tuodaan kaupungin johtoryhmälle päätettäväksi loppukeväästä tai alkukesästä vantaalaisen osallistuvan budjetoinnin toteutusperiaatteet.

Hankejohtoryhmä käsitteli kokouksessaan 7.12.2022 esityksen osallistuvan budjetoinnin toteutukseen varattavista 1,2 miljoonasta. Osallistuva budjetointi vaatii ylivuotisen luonteensa takia sitoutumista kaupungin poliittiselta johdolta. Asukkaiden ideointi ja ideoista äänestäminen toteutetaan yleensä eri budjettikaudella kuin ideoiden toteuttaminen. Osallistuva budjetointi vaatii myös sitoutumista ja resurssointia kaupungin toimialoilta, jotta asukkaiden ideoista saadaan äänestys- ja toteutuskelpoisia ehdotuksia, voittaneet ideat toteutetaan tehokkaasti ja asukasvuorovaikutus on mahdollisimman tavoitettavaa ja kattavaa. Kokemuksen karttuessa yhteiskehittäminen osallistuvan budjetoinnin keinoin asukkaiden kanssa voi jopa säästää resursseja sen lisäksi, että se lisää asukkaiden tyytyväisyyttä ja osallisuutta.

Osallistuva budjetointi on yksi keino osallistaa kaupunkilaisia kaupungin päätöksentekoon. Osallistuvan budjetoinnin ohella on kuitenkin tärkeää huolehtia myös siitä, että kaupunkilaisia osallistetaan ja kuullaan koko kaupungin talousarvion valmisteluvaiheessa. Tämän toteuttamiseksi voidaan pyytää esimerkiksi oppilaskuntia, nuorisovaltuustoa, alueellisia kehittämistoimielimiä ja muita vastaavia toimijoita ottamaan kantaa valmisteilla olevaan seuraavan vuoden talousarvioon.

Kaupunginhallitus 27.3.2023 § 18

Kaupunkikulttuurin ja hyvinvoinnin toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään

- a) antaa Juha Järälle ja 21 muulle aloitteen allekirjoittaneelle valtuutetulle toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus, ja
- b) esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

—

Kaupunginvaltuusto 24.4.2023

Kaupunginhallituksen esitys:

Päätetään merkitä kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Liite: Allekirjoitettu Juha Järän ja 21 muun valtuutetun aloite Vantaalle tulee luoda Turun mallin kaltainen asukasbudjetointi - 2,8 miljoonan kokonaisbudjetilla

Muutoksenhakuohje: 2.1 Valituskielto

Lisätiedot:

apulaiskaupunginjohtaja Riikka Åstrand, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi